

*ONZE*  
**VLAAMSE  
KOERSEN**



*ONZE*  
**VLAAMSE  
KOERSEN**

**OMLOOP HET NIEUWSBLAD • GENT-WEVELGEM • DWARS DOOR VLAANDEREN  
RONDE VAN VLAANDEREN • SCHELDEPRIJS • DE BRABANTSE PIJL**

MARK VAN HAMME • RIK VANWALLEGHEM • STEFAAN VAN LAERE • GEERT VANDENBON • RENÉ VERMEIREN



# INHOUD

<b>OMLOOP HET NIEUWSBLAD</b>	15
<b>GENT-WEVELGEM</b>	75
<b>DWARS DOOR VLAANDEREN</b>	145
<b>DE RONDE VAN VLAANDEREN</b>	179
<b>SCHELDEPRIJS</b>	297
<b>DE BRABANTSE PIJL</b>	349



# VOORWOORD

Beste lezer,

Toen Flanders Classics in 2010 de start nam, schreven de kranten dat ik voortaan in de voetsporen van Karel Van Wijnendaele zou treden, de illustere sportjournalist van *Sportwereld* en organisator van de Ronde van Vlaanderen. *Sportwereld* en de Ronde gingen vlak voor de Tweede Wereldoorlog op in *Het Nieuwsblad* en ruim zeventig jaar later kwam de Ronde van Vlaanderen onder de koepel Flanders Classics, net als Omloop Het Nieuwsblad, Gent-Wevelgem, Dwars door Vlaanderen, Scheldeprijs en de Brabantse Pijl.

Onze Vlaamse koersen doen het uitstekend. Ze hebben niet alleen een fantastische traditie, ze schitteren ook vandaag aan het wielersfirmament. De Ronde

van Vlaanderen in de nieuwe stijl wordt de laatste jaren door het internationale wielerpeloton steevast verkozen tot beste eendagskoers, en ook de andere Flanders Classics-koersen staan hoog aangeschreven, niet alleen door de goede organisatie, maar vooral vanwege de unieke sfeer.

En voor die sfeer zorgt u, beste lezer! Er is geen grotere wielersfreak dan de Vlaamse, en er is geen regio ter wereld die meer koers uitademt dan Vlaanderen.

Laten we dit met zijn allen koesteren. Ik wens u veel leesplezier met *Onze Vlaamse koersen*.

Wouter











# DE RONDE VAN VLAANDEREN

## EEN WONDERBAARLIJKE GESCHIEDENIS

GEERT VANDENBON

**G**roter dan de Ronde van Vlaanderen kan een koers niet worden. De Ronde is het alfa en het omega van wat wielersport moet zijn: topsport, intensiteit, beleving. Op de dag van de Ronde staat Vlaanderen stil. Of net niet. Met honderdduizenden krioelen ze langs straten, kasseien en bergjes om een glimp op te vangen van helden en uitzonderlijke prestaties. En om 's avonds tussen pot en pint feestelijk te kunnen uitzingen: 'ik was erbij!'.  
**De geschiedenis begon in 1913...**





De Zuid-Afrikaan Ryan Gibbons op de Muur van Geraardsbergen. In de achtergrond, de Onze-Lieve-Vrouwekapel van de Oudenberg, 2018.

# DE RONDE VAN VLAANDEREN

1913

Wielermanument dat in 1913 voor het eerst georganiseerd werd en bekendstaat als Vlaanderens mooiste, de belangrijkste voorjaarsklassieker van het land.

Nationaliteiten van de winnaars

<b>België</b>	69x
(laatste Belgische winnaar Philippe Gilbert, 2017)	
<b>Italië</b>	11x
<b>Nederland</b>	4x
<b>Zwitserland</b>	4x
<b>Frankrijk</b>	3x
<b>Duitsland</b>	2x
<b>Denemarken</b>	1x
<b>Noorwegen</b>	1x
<b>Slowakije</b>	1x
<b>Verenigd Koninkrijk</b>	1x

Sinds 2004 bestaat er ook een Ronde van Vlaanderen voor Vrouwen, waarbij de Nederlanders de kroon spannen met 6 overwinningen.

Meervoudige winnaars:

Achiel **Buysse**, Fiorenzo **Magni**, Eric **Leman**, Johan **Museeuw**, Tom **Boonen**, Fabian **Cancellara** allen 3x  
Gerard **Debaets**, Romain **Gijssels**, Briek **Schotte**, Rik **Van Steenberghe**, Rik **Van Looy**, Walter **Godefroot**, Eddy **Merckx**, Jan **Raas**, Edwig **Van Hooydonck**, Peter **Van Petegem**, Stijn **Devolder** allen 2x

## EEN EEUW RONDE VAN VLAANDEREN

### DE RONDE IS DE RONDE

In pakweg 100 jaar is alles veranderd in de koers. Of toch niet? De renner die als eerste de meet bereikt, wint nog altijd, maar daarnaast zijn alle aspecten van de wielersport veranderd. Koers is geëvolueerd van een individuele en individualistische sport – één tegen allen – naar een teamsport waarbij de ploegtucht wordt aangevuurd vanuit de wagen van de sportdirecteur. Al dan niet met oortjes. De eerste koersfietsen aan het begin van de 19de eeuw waren uit staal vervaardigd en wogen 18 kg, vandaag bestaan ze uit kunststof en wegen ze 6 à 7 kg. In 1937 deed het mechanische versnellingsapparaat zijn intrede, vandaag wordt elektronisch geschakeld en staan er fietsen op het dak van de volgwagen voor elk type parcours en ‘getuned’ op het afgetrainde lichaam van de renner.

De vroegere koersatleten teerden op het talent van Moeder Natuur. Het waren bonkige, gezonde kerels en avonturiers. Trainen was niet meer dan kilometers malen. Vandaag zijn de wielrenners allround atleten die specifieke oefenstof krijgen, vaak in de power- en fitnesszaal te vinden zijn en die seconde na seconde wetenschappelijk geanalyseerd worden.

Vast staat dat de Ronde van Vlaanderen van vandaag anders is dan de Ronde van 1913. Of ook weer niet. Het is opzienbarend om de geschiedenis van de Ronde te leren kennen. Om te weten hoe ze is ontstaan, hoe het parcours is geëvolueerd en waarom, wanneer de beste buitenlanders hun opwachting maakten, wie de grootste kampioenen waren, welke edities met een gouden

pen zijn geschreven, hoe Vlaanderen het grootste sportfeest beleeft en waarom dit alles ‘onze’ Ronde van Vlaanderen tot een epos heeft gemaakt.

Deze bijdrage aan het boek is een boeiend opstapje om de Ronde van vandaag beter te begrijpen.

### FIERE STEDEN

In de geest van vele duizenden Vlamingen met een koershart is de Ronde van Vlaanderen een evidentie. Ze is er altijd geweest, ze zal er altijd zijn. Alsof ze elk jaar op sacrale wijze nederdaalt over Vlaanderen. Maar de Ronde komt niet uit de lucht vallen. Ze is het werk van mensen van vlees en bloed, verenigd in organisator Flanders Classics met tientallen tentakels naar partners, medewerkers, vrijwilligers, overheid, sponsors en media. En naar 800.000 mensen langs het parcours en miljoenen televisiekijkers wereldwijd. Zonder organisatie geen Ronde, zonder publiek geen Ronde.

De Ronde van Vlaanderen van vandaag is niet de Ronde van gisteren, eergisteren of het prille begin. Toen zocht het parcours de grenzen op van West- en Oost-Vlaanderen, met start en aankomst in Gent. De koers was een eerbetoon aan wat de stichters ‘de beide Vlaanders’ noemden. Ze koppelden symboliek aan de fiere steden waarlangs ze de renners stuurden. Gent en Jacob Van Artevelde, het Aalst van Dirk Martens, Zottegem van de graaf van Egmont, Kortrijk en de Guldensporenslag, lakenstad Ieper, het Brugge van Breydel en De Coninck, Roeselare van Albrecht Rodenbach. Ze



De Ronde van Vlaanderen in de jaren 1950, op weg van Oostende naar Torhout. In de achtergrond het Kasteel van Wijnendaele.

dichtten een belangrijke rol toe aan het 'koninklijke' Oostende en aan de imposante duinenrij die de woeste Noordzee in bedwang hield.

Als een perpetuum mobile evolueerde het parcours. Elk jaar werd een nieuwe wegwijzer getekend, op uitzondering van de edities 1920-1921 en 1932-1933 die van bij de eerste tot de laatste meter als eeneiige tweelingen door het landschap slingerden. Vaak waren de wijzigingen marginaal, geregeld ook fundamenteel. Zo zijn in de loop van de jaren de start- en aankomststeden gewijzigd, waardoor het traject en dus ook de sportieve draagkracht steeds weer een ander gezicht kregen. Vier steden fungeerden als

## VIER STARTSTEDEN EN LOCATIES

1913 • 1976

**Gent**

Diverse locaties:

Rooigemlaan, Korenmarkt,  
Sint-Pietersstation, Afsneelaan

1977 • 1997

**Sint-Niklaas**

Grote Markt

1998 • 2016

**Brugge**

Markt

2017 • 2021

**Antwerpen**

Grote Markt



startstad, vijf als aankomststad. Al lag de meet op twaalf verschillende plekken.

## SLOOPTOCHT

De bestrating veranderde in de jaren 1950, 1960 en 1970 van pure steen- en kasseiwegen naar geasfalteerde lichtlopende wegen. Daardoor moesten nieuwe hindernissen worden gezocht. Die vonden de organisatoren in hoofdzaak in de Vlaamse Ardennen. Kronkelende paden en bitsige hellingen dienden zich aan. Jaar na jaar werden het er meer. Zij boetseerden mee de heroïek en het grote Ronde van Vlaanderen-verhaal. Het ligt voor de hand dat ook ordinaire wegenwerken wel eens voor wijzigingen zorgden, of zelfs emotionele motieven deden dat.

Zeg nu zelf, wat is er mis met een ommetje langs de voordeur van Eric Leman, het standbeeld van Briek Schotte of het marktplein van het Gistel van Johan Museeuw.

Toch blijft er één constante. Het Ronde-traject was, is en zal altijd een slooptocht zijn. Jawel, in de jaren 1960 kende de Ronde een dipje maar vooral wie slim en sterk is, strijdt voor winst. Regen, wind, kasseien, hellingen, haakse bochten, slingerende paden ... ze spelen een rol die even afmattend is als die van de sterkste tegenstanders. Net als in Parijs-Roubaix is het vaak een afvallingsstrijd waarbij aan de meet één renner overblijft. Onder de triomfboog rijdt hij naar eeuwige roem. Voorbeelden? Gaston Rebry in 1934,

---

Walter Godefroot leidt voor Daniël Vanrijckeghem op de Valkenberg in 1970.





Frans Verbeeck bengelt in 1975 aan het wiel van wereldkampioen Eddy Merckx op de Kruisberg in Ronse. Dirk Baert haakt af.

Fiorenzo Magni in 1949, Eddy Merckx in 1975, Eric Vanderaerden in 1985, Edwig Van Hooydonck in 1989 en later Johan Museeuw, Fabian Cancellara, Tom Boonen, Peter Sagan ... en in 2019 de verrassende Italiaan Alberto Bettiol. Wat een erelijst.

Jawel, vaak liep het anders ... In 2001 wint de illustere Bortolami als primus van acht vluchters de snelste Ronde ooit. En in 1926 is er zelfs sprake van een echte massasprint: de boomlange Denis Verschueren wint. Ook Eric Leman fiets-te drie keer naar winst in de spurt.

## SPIEGEL VAN DE 20STE EEUW

De Ronde is geboren uit het enthousiasme van enkelingen. Ze droegen de ontluikende wielersport een warm hart toe en sloegen de handen in elkaar om van *Sportwereld* een succes te maken, de eerste sportkrant met een nationaal bereik. De koers en in het bijzonder de Ronde moest en zou die ambitie voeden. Koers als doel en middel. En ze hadden een missie. Ze wilden het arme Vlaanderen uit de klei

## TWAALF VERSCHILLENDE AANKOMSTLOCATIES

1913

### **Mariakerke**

velodroom

1914

### **Evergem**

veldroom van Dees De Poorter

1919 • 1923

### **Gentbrugge**

velodroom

1924 • 1927

### **Gent**

wintervelodroom

1929 • 1941

### **Wetteren**

Jan Broeckaertlaan (station)

1942 • 1944

### **Gent**

wintervelodroom (Kuipke)

1945 • 1951

### **Wetteren**

Jan Broeckaertlaan (station)

1952 • 1957

### **Wetteren**

Warandelaan

1958 • 1960

### **Wetteren**

Grote Markt

1961

### **Wetteren**

Warandelaan

1962 • 1963

### **Gentbrugge**

Emiel Verhaerenlaan

1964 • 1972

### **Gentbrugge**

station Merelbeke

1973 • 2011

### **Meerbeke-Ninove**

Halsesteenweg

2012 • 2023

### **Oudenaarde**

Minderbroederstraat



te trekken, de kleine Vlaming aanporren om op zoek te gaan naar een hoopvolle toekomst voor zichzelf, hun kinderen en kleinkinderen. Ze gebruikten de strijd van onze kranige Vlaamse coureurs om hun boodschap te verkondigen. En ze waren pienter genoeg om de heldendaden met een dikke saus heroïek te begieten. Wie naar de geschiedenis van de Ronde kijkt, kijkt in de spiegel van Vlaanderen in de 20ste eeuw.

## ONTVOOGDING

Bij aanvang van de vorige eeuw kende het achtergestelde katholieke Vlaanderen sociale onlusten en onderdrukking. Clerus, adel en nieuwe industriëlen legden normen en zeden op. Het volk zweeg tegen beter weten in. Er was armoede,

onderbetaald thuiswerk, analfabetisme en vooral ... berusting.

Toch bleek de wereld in beweging, de blik gericht naar betere tijden. Grote uitvindingen als de elektriciteit, de motor, de auto, het vliegtuig, de telefonie dateerden van om en rond de eeuwwisseling. Einstein veranderde onze kijk op tijd, energie en ruimte. Het adagium is: met staal bouw je alles. Van de Eiffeltoren in Parijs tot de moderne fiets, met een ketting en rubberen banden. De mens verlegt grenzen, gaat op ontdekking naar de Zuid- en Noordpool, naar het diepe Afrika. Vlaanderen probeert aan te pikken in de vaart der volkeren. In Gent wordt in 1913 de wereldtentoonstelling georganiseerd. Al slaat de Eerste Wereldoorlog diepe wonden, de trek naar voren is niet te stoppen.

---

Belgisch kampioen Tom Bonnen op de Muur van Geraardsbergen in 2010.



Johan Museeuw op de Bosberg in 1998. Links in de wagen koersdirecteur Wim Van Herreweghe, achter op de motor rechts Sporza-reporter Carl Berteele.

In dat tijdvak stichtten Léon Van den Haute en Karel Van Wijnendaele de Ronde van Vlaanderen. Ze namen de gewone man bij de hand en leerden hem hoe sport een bron van geluk en inspiratie kan zijn. In het bijzonder Van Wijnendaele heeft de verdienste meer dan een steen te hebben bijgedragen tot de ontvoogding van het Vlaamse volk. Hij was ambitieus en wilde dat zijn ambitie aanstekelijk zou werken voor wie hem las of hoorde. Zijn grootse verslagen over 'onze' moedige wielrenners die niet versagen 'in den vreemde' dienden als voorbeeld. Wie talent koppelt aan ambitie kan slagen en de sociale ladder beklimmen.

Koers blijft al die tijd razend populair. Koers kijken en supporteren. In de vorige eeuw voor halfgoden als Schotte, Van Steenberghe, Van Looy, Merckx of Museeuw. Rolmodellen op en naast de fiets. Het is nooit uitgedoofd. Voor steeds

meer Vlamingen is de fiets niet langer een transportmiddel, maar een fijn gestemd instrument om zelf te sporten, op avontuur te trekken. De fiets als levensstijl. Elke Belg wordt geboren met een baksteen in de maag, wil het spreekwoord. Vandaag klinkt het beter om te beweren dat elke Vlaming geboren lijkt met een fiets aan de hand. Tom Boonen en Greg Van Avermaet zijn de nieuwe goden.

## MONUMENT

De Ronde is een wielervedstrijd die haar vaste stek heeft op de WorldTourkalender van de Internationale Wielervedstrijd. Het is een van de klassieke eendagskoersen die mee de geschiedenis van de wielersport vorm heeft gegeven. De Ronde behoort tot het selecte clubje van vijf. Met Milaan-Sanremo, Parijs-Roubaix, Luik-Bastenaken-Luik en de Ronde van Lombardije. Vijf monumenten die jaar in jaar uit de wielervedstrijd betoveren.

Wielersport is in Vlaanderen razend populair. De Ronde is de hoogmis van de koers bij ons. Met 800.000 toeschouwers langs het parcours is het veruit de

grootste sportmanifestatie in ons land. Dat is meer dan het dubbele van Rock Werchter of meer dan een seizoen Club Brugge. De beleving rond de Ronde van Vlaanderen kan de vergelijking doorstaan met de hypes rond de Elfstedentocht in Nederland, de Cup Final in Engeland of de Super Bowl in Amerika.

'De Ronde, dat is half Vlaanderen op straat,' jubelde tv-man Rik De Saedeleer begin de jaren 1990. Niet enkel de supporter is op post. Iedereen staat langs de kant. Jong en oud, notaris en dokwerker, om een cliché te gebruiken. Zelfs oma heeft haar warme sofa verlaten en staat met grote ogen de renners toe te roepen. Inderdaad, 31 % van de toeschouwers zijn vrouwen. Atypisch voor koers. Wie de sfeer wil proeven, is van in de vroege ochtend op stap. Wie de koers intens wil volgen laat de rolluiken neer en zet zich voor het scherm.

Natuurlijk is de Ronde boven alles topsport. Topatleten op het hoogtepunt van hun kunnen die strijden om winst. Ruim 250 km lang. Wie wint is een wielergod. Hij treedt voor altijd de legende in.

De Ronde is meer dan een eeuw jong. En is springlevend.



## QUO VADIS?

### DE TOEKOMST VAN DE RONDE

Of de Ronde van de toekomst? Feit is dat de Ronde van Vlaanderen de grote broer is voor zowat alle klassieke wielwedstrijden in ons land. De Ronde was en is het voorbeeld. Organisatorisch, op vlak van communicatie, het vip- en hospitality gebeuren, de sponsoringaanpak, de televisiebenadering .... Als de Ronde de kaart van de hellingen trok, volgden de anderen, als het startgebeuren een show werd, zag je het bij de collega's ... Daar is niks mis mee. Het tilde en tilt het niveau van het Vlaamse wielrennen hoger.

‘Flanders Classics is zich bewust van haar voortrekkersrol’, bevestigt coördinator Nicolas Denys. ‘De Ronde is uitgegroeid tot een ijkpunt in het internationale wielrennen. We willen de status die gegroeid is in de jaren 1990 en na de eeuwwisseling bestendigen en versterken. Vlaanderen is het epicentrum van de koers in het klassieke wielervoorjaar. Die status moeten we verdedigen, want er liggen altijd kapers op de loer om onze mooiste kalendermomenten te pikken. In Azië, in het Midden-Oosten.’

‘Terzelfder tijd moet de Ronde haar rol als hefboom voor de andere klassiekers bij ons voluit spelen en inspelen op

---

Uitzonderingen bevestigen de regel. De verrassende Alberto Bettiol wint de Ronde van 2019.

---

De Ronde rijdt de toekomst tegemoet... Een beeld van de doortocht door de Waaslandtunnel in Antwerpen in 2018.



de trends die belangrijk zullen zijn in de toekomst: veiligheid, duurzaamheid, de koers zelf en de sportbeleving bij de jeugd. Door fanzones duurzaam uit te bouwen, vermeerderen we het comfort voor de toeschouwers en ontmoedigen we het roekeloze rijgedrag van de “afsnijders”, we zetten volop in op de Ronde U19 maar bijvoorbeeld ook op de Kleine Flandrien, een scholentocht in Antwerpen in de week voor de Ronde. We investeren in de sportieve uitstraling bij de start en de aankomst van de Ronde. Door de ochtendshow te verjongen, moet ze aantrekkelijk worden voor een nieuw, jonger publiek. De Ronde moet en zal overal en altijd aantrekkelijk zijn. Voor renners, volgers, sponsors, media en publiek.’

## TELEVISIE ALS TREKKER

Hoe populair de wielersport in de toekomst zal zijn, zal mede bepaald worden door de wijze waarop de sport in beeld wordt gebracht. Ook dat is via het tv-productiehuis Woestijnvis de core-business van Flanders Classics. Het partnership met Sporza – wereldtop – wijst in dezelfde richting. De betrokkenheid van de kijker is primordiaal. Hij/zij wil er bij zijn op unieke momenten. Inzetten op beelden van on-board camera’s in de

volgwagens, van camera’s op de koersfietsen of van FlyLine cablecamera’s op de hellingen moet in de toekomst de evidentie worden.

Op het vlak van sponsoring moet een inhaalbeweging worden gemaakt. Wanneer zullen wereldbedrijven die nu hun heil zoeken bij Champions League of Formule 1 zich wenden tot de wielersport? Het is een vraag die al gesteld wordt sinds de jaren 1980, toen Greg Lemond de deur naar de Amerikaanse markt leek open te breken.

Bovenal moet de Ronde haar eigen smoel behouden. Als het ultieme Vlaamse epos. Net als alle Vlaamse klassiekers moet ze haar identiteit sterker maken: de Omloop is de seizoensopener, de Grote Scheldeprijs is er voor keizer-sprinters, Gent-Wevelgem trekt de kaart van de Groote Oorlog. In die zin is de move van Deinze naar Ieper een statement van jewelste. Dankzij de herschikking van de kalender kan elke koers zijn eigen profiel beter tot zijn recht laten komen.

## EVENWICHT

Flanders Classics heeft een nieuw tijdperk aangesneden. Als er een gezond evenwicht blijft bestaan tussen de sportieve draagkracht van de Ronde en de

noodzakelijke commerciële aanpak, met ruimte voor publiek dat de koers levendig houdt, dan oogt de toekomst van de Vlaanderens Mooiste even fleurig als de voorbije honderd jaar.

Moet koers gratis blijven voor Jan met de pet? Het antwoord zal nooit alleen maar ‘ja’ of alleen maar ‘neen’ zijn. De Ronde van Vlaanderen kent vele precedents. Als Jan en Janneke waar en ruimte voor hun centen krijgen, zullen ze met plezier betalen.

*‘Le sport d’abord!’* Het waren de woorden van Jean-Marie Leblanc toen de Tour de France eind de jaren 1980 dreigde te verzanden in commerciële chaos. Koers, commercie en publiek ... de drievuldigheid zal pas heilig zijn als die elkaar in evenwicht houden.



De Paterberg in 2002.

## DRIE ICONISCHE HELLINGEN

**In zijn honderdjarige geschiedenis trok de Ronde over zestig verschillende hellingen. De Tiegemberg was de allereerste in 1913, de Pottelberg in Flobeeq werd pas in 2018 voor het eerst beklommen. De Tiegemberg is overigens de enige West-Vlaamse helling ooit in de Ronde. In Henegouwen liggen er twee: diezelfde Pottelberg en ook de Mont-de-L'Enclus, aan de andere kant van de Kluisberg.**

**Er zijn bergjes die maar één keer zijn beklommen, zoals de Stokstraat (1971), Bossenaarberg (1993), Bovenstraat (1991), Kapelleberg (2002) en Flierendries (1985) in Maarkedal, en ook Pottelberg (2018) en Nellekensberg op de plaatselijke ronde in Ninove in 1981.**

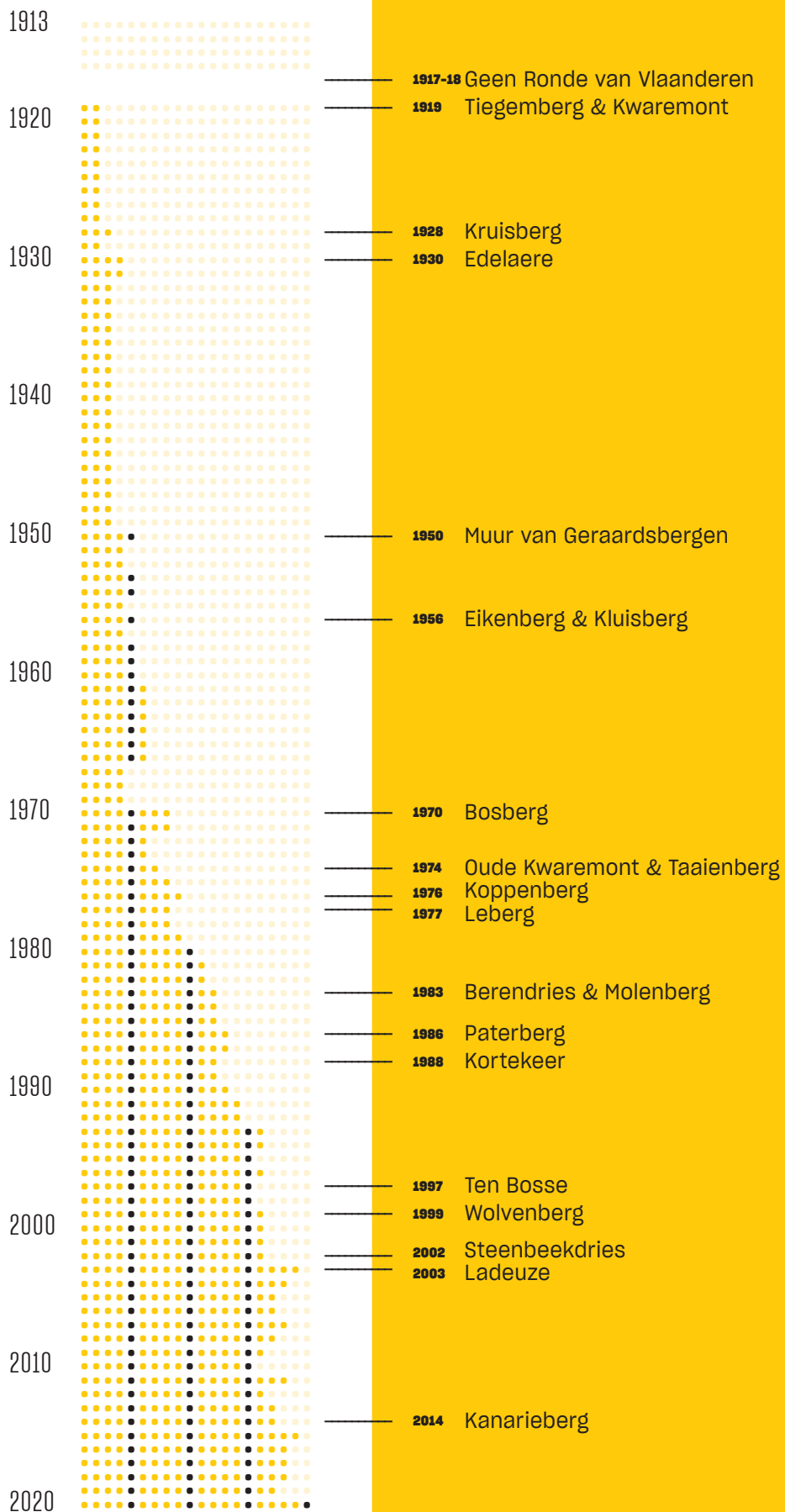
**Kuitenbijters met een grotere reputatie zijn natuurlijk de Valkenberg, Eikenberg, Kruisberg, Paterberg, Taaienberg ... Daar is strijd gestreden. De drie absolute**

**tenoren zijn de Kwaremont/Oude Kwaremont, Koppenberg en Muur van Geraardsbergen. Al doet de Paterberg als scherprechter flink zijn best om dit trio bij te benen. Maarkedal herbergt zestien hellingen op haar grondgebied.**

**De meest mythische berg is de Muur van Geraardsbergen. De Oude Kwaremont is het meest beklommen. 62 keer. Mede te danken aan het Iussenparcours sinds 2012 waardoor de helling per editie drie keer wordt bestegen. De Oude Kwaremont was in 46 edities van de partij. De Kruisberg was er 55 keer bij en de Muur 48 keer, maar wel met vier verschillende trajecten naar boven.**



## AANTAL BEKLIMMINGEN



Rik Van Looy leidt op de Kruisberg in Ronse voor winnaar Ward Sels, Raymond Poulidor en Willy Planckaert, 1966.



## HELLINGS- PERCENTAGES

	Gem.	Max
1. <b>Paterberg</b>	12,87	20,33
2. <b>Koppenberg</b>	9.94	19.42
3. <b>Muur-Kapelmuur</b>	9.39	19.76
4. <b>Foreest</b>	8.36	12.90
5. <b>Valkenberg</b>	8.13	12.81
6. <b>Steenbeekberg</b>	7.60	14.00
7. <b>Steenberg</b>	7.30	17.00
8. <b>Kluisberg</b>	7.15	14.47
9. <b>Kapelleberg</b>	7.14	13.82
10. <b>Berendries</b>	7.08	12.34



## www.lannoo.com

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

**TEKST** Geert Vandenbon, Mark Van Hamme, Stefaan Van Laere, Rik Vanwalleghem, René Vermeiren

**GRAFISCH ONTWERP** Wim De Dobbeleer

**COVERBEELD** Kramon (front), VUM/Centrum Ronde van Vlaanderen/Pinguin (back)

**ZETWERK** Keppie & Keppie

### FOTOVERANTWOORDING

Belga: 153, 168, 352, 362, 364 • Familie Buysse: 193a, 218-9, 220 • Paul De Cloedt: 270, 286, 382-3 • Tim De Waele: 186-7, 268-9, 271, 275 • *Het Nieuwsblad*: 37 • Collectie KOERS. Museum van de Wielersport: 151, 156, 350; 147, 148 (archief André Vervacke); 154 (collectie Marcel Anckaert); 158-9, 162-3, 164-5, 167, 355, 356-7, 358, 359 (collectie Maurice Terryn) • Herman Laitem: 191, 192 • Photonews/Cor Vos: 4-5, 6, 8-9, 10, 12, 13, 14, 20, 23, 38-9, 40, 47, 53, 55, 56, 58-9, 60, 61, 62-3, 64, 65, 68, 70-1, 72-3, 74, 94-5, 110, 112-3, 114, 116, 117, 119, 120, 121, 123, 124, 125, 126a, 126b, 129, 130-1, 132, 133, 134, 135, 136-7, 138, 139, 140-1, 142-3, 144, 169, 170, 172, 174, 176, 177, 178, 180-1, 248, 251, 255, 262, 263, 265, 272, 276, 277, 279, 281, 284, 285, 293, 296, 341, 342-3, 344, 346, 347, 348, 367, 369, 371, 372, 373, 375, 377, 379, 380-1 • Pinguin: 2, 183, 184, 185, 188, 189, 190, 191, 193b, 194, 197a, 199, 201, 202a-d, 203, 204, 205, 206-7, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214a, 214b, 215, 217, 221, 222, 223, 224-5, 226, 227, 228-9, 231, 232-3, 234, 235, 236, 238-9, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 249, 252-3, 256, 258, 260-1, 266a, 266b, 267, 273, 280, 282, 283, 287, 288, 289, 295 • Mark Van Hamme: 17, 18, 21, 24-5, 26, 27, 28, 30-1, 33, 34-5, 36, 41, 42-3, 45, 48, 50-1, 66 • René Vermeiren/Jozef Van Den Bosch: 299, 307, 308, 309, 311, 313, 317, 318-9, 322-3, 326-7, 332-3, 335, 336, 338 • VUM: 246-7 • Wibilinga (archief Georges Matthys): 77, 78-9, 80, 81, 82, 83, 85, 86-7, 89, 90, 91, 92-3, 97, 98, 99, 100-1, 102, 104a, 104b, 106-7, 108, 109, 115

Als u opmerkingen of vragen heeft, dan kunt u contact nemen met onze redactie:  
redactielifestyle@lannoo.com

© Geert Vandenbon, Mark Van Hamme, Stefaan Van Laere,  
Rik Vanwalleghem, René Vermeiren, Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2020

D/2020/45/212 – NUR 480, 489  
ISBN: 978 94 014 6534 2

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.